

dr inż. Dariusz Kusz

Politechnika Rzeszowska
Katedra Ekonomii

Znaczenie funduszy strukturalnych UE w finansowaniu inwestycji gospodarstw rolnych w Polsce w latach 2007–2011

WSTĘP

Kraje Europy Zachodniej w zasadzie zrekonstruowały swoje rolnictwo w pierwszym okresie funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej i szybkiego powojennego uprzemysłowienia. W Polsce rolnictwo jest praktycznie ciągle w procesie restrukturyzacji i modernizacji w celu zniwelowania różnic rozwojowych między Polską a krajami Europy Zachodniej [Domagalska-Grędyś, 2009, s. 25]. Od momentu akcesji Polski do struktur Unii Europejskiej zmieniły się zasadniczo warunki funkcjonowania polskiego rolnictwa. Zwiększyła się dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju gospodarstw rolniczych z funduszy strukturalnych UE [Kowalczyk, 2007, s. 3; Miś, 2008, s. 109; Stańko, 2008, s. 32]. Liczącym się narzędziem pozwalającym na modernizację europejskiego rolnictwa jest publiczna pomoc w finansowaniu inwestycji realizowanych przez gospodarstwa rolne [Karanikolas, Martinos, 2007, s. 37]. W okresie przedakcesyjnym gospodarstwa rolne w Polsce mogły korzystać z programu SAPARD (*Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development*), zaś po akcesji polityka modernizacji rolnictwa była realizowana za pomocą programów: w latach 2004–2006 Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2004–2006) oraz Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” (SPO Rolnictwo), zaś w drugim okresie finansowym 2007–2013 są to instrumenty w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2007–2013). Skala udzielonego wsparcia w ramach tych programów była znaczna, w ramach PROW 2004–2006 wypłacono 3,6 mld EUR, w ramach SPO Rolnictwo 1,8 mld EUR, zaś w ramach PROW 2007–2013 przewidziano budżet na poziomie 13,2 mld EUR. W Polsce unijne środki pomocowe zostały rozdysponowane na poziomie centralnym [Kiryluk-Dryjska, 2008, s. 104]. Pomoc dla poszczególnych województw została ustalona na takim poziomie, aby w większym stopniu wspomóc województwa słabsze. Zastosowanie kopert regionalnych wynikało z chęci osiągnięcia pewnych celów spójnościowych [Zawalińska, 2009, s. 125–126]. Jednak w związku ze znacznym

zróźnicowaniem regionalnym poziomem rozwoju rolnictwa w Polsce, możliwości absorpcji funduszy strukturalnych UE mogą być w regionach o niższym potencjale produkcyjnym ograniczone [Kusz, Ruda, 2010, s. 145].

Celem pracy jest zaprezentowanie i ocena znaczenia wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych UE w ramach PROW 2007–2013 w procesie modernizacji gospodarstw rolniczych w skali kraju i w poszczególnych województwach.

METODYKA BADAŃ

W *Encyklopedii ekonomiczno-rolniczej* [1984, s. 440] modernizację gospodarstw rolniczych określono jako „proces doskonalenia istniejących trwałych środków produkcji w celu zwiększenia wielkości produkcji, zmniejszenia kosztów jednostkowych produkcji, zwiększenia wydajności pracy, podniesienia jakości produkcji lub ułatwienia i uprzyjemnienia pracy”. Modernizacja jest w tym ujęciu następstwem postępu technicznego, technologicznego, biologicznego czy organizacyjnego w produkcji rolniczej [Wasilewska, 2009, s. 218]. Przy czym jednym z czynników warunkujących proces modernizacji gospodarstwa rolniczego są inwestycje [Hüttel, Mußhoff, Odening, 2010, s. 51], które pozwalają na zastosowanie nowych rozwiązań technologicznych, pomnażających dochód rolnika, a to z kolei zwiększa fundusz akumulacyjny i warunkuje dalszy rozwój [Woś, 1999, s. 66]. Z tego też względu w pracy skupiono uwagę na wybranych działaniach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2007–2013) wspierających działalność inwestycyjną rolników w zakresie produkcji rolniczej. Analiza dotyczyła następujących działań: działanie 1.2 *Ułatwienie startu młodym rolnikom* oraz działanie 1.5 *Modernizacja gospodarstw rolnych*.

Materiał empiryczny stanowiły dane ze sprawozdań z działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) dotyczące zrealizowanych płatności w ramach analizowanych działań za okres od 2007 do 2011 roku. W opracowaniu uwzględniono także dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące poziomu nakładów inwestycyjnych za lata 2007 do 2010 łącznie rolnictwa i łowiectwa – dział 01 według Polskiej Klasyfikacji Działalności – zgodnie z zakwalifikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zakwalifikowano do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu.

WYNIKI BADAŃ

Tempo i zakres kreowania oraz wdrażania modernizacji w gospodarstwach rolniczych decydują, jak i będą decydować w przyszłości o ich pozycji konkurencyjnej. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na fakt, że nowoczesne rozwią-

zania technologiczne wymagają wydatkowania znacznych nakładów kapitałowych, których samodzielne udźwignięcie dla wielu gospodarstw może być niemożliwe. Także dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania w rolnictwie jest ograniczony [Kata, 2011, s. 137; Kulawik, 2001, s. 25]. W tej sytuacji tempo, jak i zakres modernizacji polskiego rolnictwa w dużej mierze mogą być uzależnione od skali pomocy publicznej.

Tabela 1. Skala wsparcia finansowego w ramach wybranych funduszy strukturalnych w Polsce i poszczególnych województwach (suma zrealizowanych płatności za lata 2007–2011)

Jednostka terytorialna	Skala zrealizowanych płatności			
	Modernizacja gospodarstw rolnych		Ułatwienie startu młodym rolnikom	
	[tys. zł]	[%]	[tys. zł]	[%]
Polska	4581512,0	100,0	1264500	100,0
Dolnośląskie	183904,0	4,0	44575	3,5
Kujawsko-pomorskie	391847,4	8,6	107950	8,5
Lubelskie	372897,1	8,1	152575	12,1
Lubuskie	121758,1	2,7	21650	1,7
Łódzkie	238708,3	5,2	109375	8,6
Małopolskie	121068,3	2,6	36100	2,9
Mazowieckie	694803,2	15,2	216600	17,1
Opolskie	148440,8	3,2	33075	2,6
Podkarpackie	77251,2	1,7	36300	2,9
Podlaskie	501350,7	10,9	112400	8,9
Pomorskie	232148,4	5,1	53650	4,2
Śląskie	82127,6	1,8	29025	2,3
Świętokrzyskie	150293,1	3,3	52025	4,1
Warmińsko-mazurskie	302396,1	6,6	59525	4,7
Wielkopolskie	770272,3	16,8	162300	12,8
Zachodniopomorskie	192244,9	4,2	37375	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Zarządczej ARiMR.

W działalności inwestycyjnej rolnicy w Polsce mogą skorzystać z pomocy finansowej w ramach działania *Modernizacja gospodarstw rolnych*. Poziom wsparcia prywatnych projektów inwestycyjnych z tego działania wynosi od 40 do 60% kosztów kwalifikowanych, przy czym wartość pomocy finansowej udzielonej beneficjentowi nie może przekroczyć 300 tys. zł. Także działanie *Ułatwienie startu młodym rolnikom* ma charakter wsparcia działalności inwestycyjnej, gdyż 70% z przyznanej premii (75 tys. zł) rolnik musi wykorzystać na inwestycje w gospodarstwie rolniczym.

Z danych zawartych w tabeli 1 wynika, że od 2007 roku w ramach działania *Modernizacja gospodarstw rolnych* w skali kraju wypłacono kwotę 4,6 mld zł, przy czym w największym stopniu skorzystali z pomocy rolnicy z województw:

wielkopolskiego (16,8% kwoty wykorzystanej w Polsce), mazowieckiego (15,2%) oraz podlaskiego (10,9%). Najmniejszy poziom wsparcia w ramach tego działania zanotowano w województwach: podkarpackim (1,7%), śląskim (1,8%), małopolskim (2,6%) i lubuskim (2,7%). Z kolei w przypadku *Ułatwienie startu młodym rolnikom* kwota wypłaconych środków wyniosła prawie 1,3 mld zł. Przy czym największy udział w wypłaconej kwocie wsparcia miały też województwa mazowieckie (17,1%) i wielkopolskie (12,8%) oraz lubelskie (12,1%). Najmniejsza kwota wypłaconych środków przypadła na województwa: lubuskie (1,7%), śląskie (2,3%), opolskie (2,6%), podkarpackie (2,9%), małopolskie (2,9%) oraz zachodniopomorskie (3%).

Dane te uwzględniają tylko skalę wypłaconych środków w poszczególnych województwach, a nie uwzględniają znaczenia wsparcia publicznego w działalności inwestycyjnej gospodarstw rolniczych zlokalizowanych na terenie poszczególnych województw. Dlatego też w tabeli 2 zaprezentowano wskaźniki, które informują o poziomie wsparcia finansowego. Przeciętna wartość pomocy finansowej w przeliczeniu na gospodarstwo rolnicze prowadzące działalność rolniczą wyniosła w Polsce 3949,5 zł. Największe wskaźniki zanotowano w województwach: warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim, wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, podlaskim, pomorskim, lubuskim i opolskim. Najmniejszą wartość tak liczonego wskaźnika zanotowano w województwie podkarpackim; była to ponad dziesięć razy mniejsza wartość niż w województwie warmińsko-mazurskim. Tak duże różnice są wynikiem dużych dysproporcji w poziomie rozwoju rolnictwa polskiego. Regiony bardziej rozwinięte cechuje też wyższy poziom efektywności, co z kolei dynamizuje dalszy ich rozwój. W regionach o przewadze małych obszarowo gospodarstw rolniczych możliwości absorpcji środków pomocowych na modernizację gospodarstw rolniczych są znacznie ograniczone [Kusz, Ruda, 2009, s. 143]. Kolejnym wskaźnikiem, który prezentuje znaczenie funduszy strukturalnych w działalności inwestycyjnej jest wartość wsparcia przypadająca na jedno gospodarstwo rolnicze o wielkości ekonomicznej powyżej 4 ESU¹ (*European Size Unit*), czyli gospodarstw rolniczych określanych jako żywotne ekonomicznie. Zastosowanie takiego podejścia pozwoliło na wyłączenie grupy gospodarstw najmniejszych, tzw. socjalnych, których szanse na rozwój są znikome. W przypadku zastosowania takiego wskaźnika daje się zauważyć, że różnice regionalne w wykorzystaniu środków pomocowych nie są tak duże. Średnia wartość wsparcia przypadająca na gospodar-

¹ Europejska Jednostka Wielkości (ESU) jest parametrem służącym do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego ustalonej na podstawie standardowych nadwyżek bezpośrednich gospodarstwa. Jedno ESU odpowiada równowartości 1200 EUR standardowej nadwyżki bezpośredniej. Standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM) jest nadwyżką wartości produkcji danej działalności rolniczej nad wartością kosztów bezpośrednich w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcji.

stwo rolnicze w Polsce wyniosła 12 520,9 zł, przy czym różnica między gospodarstwami rolniczymi z województwa lubuskiego a województwem łódzkim jest trzykrotna. W pozostałych województwach różnice te są zdecydowanie mniejsze. Wskazuje to na fakt, że niezależnie od poziomu rozwoju rolnictwa w poszczególnych województwach, gospodarstwa większe wykazują się podobną aktywnością w pozyskiwaniu środków unijnych na modernizację warsztatu produkcyjnego.

Tabela 2. Poziom wsparcia finansowego w ramach wybranych funduszy strukturalnych w Polsce i poszczególnych województwach (suma zrealizowanych płatności za lata 2007–2011 – ceny bieżące)

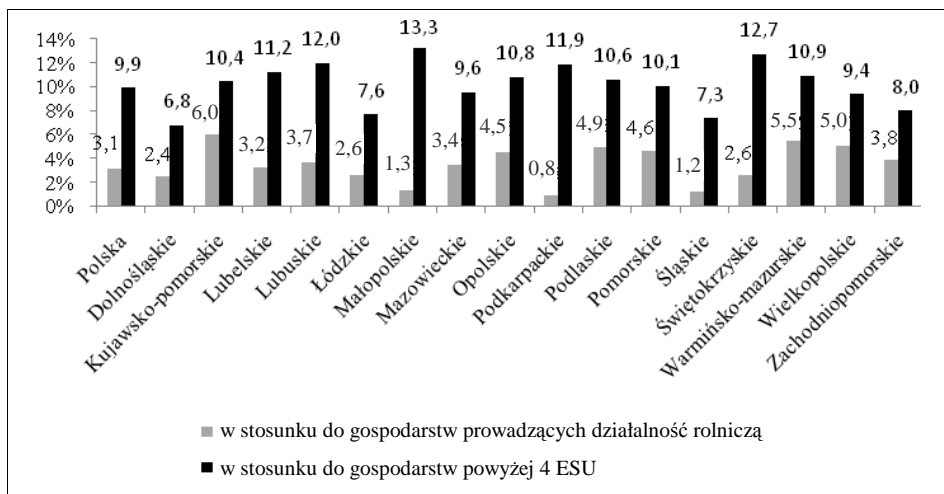
Jednostka terytorialna	Wartość wsparcia w przeliczeniu na				Wartość wsparcia w stosunku do wartości nakładów inwestycyjnych* [%]
	jedno gospodarstwo rolne prowadzące działalność rolniczą	jedno gospodarstwo o wielkości ekonomicznej powyżej 4 ESU	1 ha UR	jednego pracującego w rolnictwie	
Polska	3949,5	12520,9	363,0	2793,9	31,2
Dolnośląskie	3814,3	10697,6	227,2	3255,2	24,3
Kujawsko-pomorskie	7482,0	13000,0	479,8	4316,6	43,6
Lubelskie	2831,2	10076,0	344,2	1901,9	34,9
Lubuskie	6732,8	22018,8	282,3	2180,5	26,9
Łódzkie	2698,3	7877,5	313,4	1825,4	28,2
Małopolskie	1044,3	10598,7	218,8	863,5	20,7
Mazowieckie	4038,1	11303,4	443,9	2864,9	33,7
Opolskie	6529,3	15652,0	330,9	3744,4	25,0
Podkarpackie	824,0	11717,2	146,9	730,9	17,3
Podlaskie	7350,3	15954,8	554,6	4488,5	45,9
Pomorskie	7109,4	15456,1	368,1	5007,0	32,3
Śląskie	1778,4	10640,7	240,2	1628,4	17,3
Świętokrzyskie	2125,2	10546,7	334,7	1420,5	37,5
Warmińsko-mazurskie	8436,4	16731,6	332,1	5793,3	34,3
Wielkopolskie	7637,8	14318,2	534,5	4547,6	29,9
Zachodniopomorskie	7783,7	16228,7	222,1	5816,9	23,6

* z powodu braku danych statystycznych dotyczących wartości nakładów inwestycyjnych dla roku 2011, przyjęto dla roku 2011 wartość średnią za lata 2008–2010.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Zarządczej ARiMR oraz Roczników Statystycznych Rolnictwa za lata 2008–2011.

Potwierdzeniem tego mogą być też dane z wykresu 1. Przeciętnie w Polsce liczba gospodarstw, która skorzystała ze wsparcia w ramach programu *Modernizacja gospodarstw rolnych* w stosunku do gospodarstw rolniczych prowadzą-

cych działalność rolniczą wyniosła 3,1%, zaś w odniesieniu do gospodarstw rolniczych o wielkości ekonomicznej powyżej 4 ESU było to 9,9%. Przy czym daje się zauważyć, że aktywność w pozyskaniu funduszy pomocowych rolników z grupy gospodarstw o wielkości ekonomicznej powyżej 4 ESU w większości województw była na zbliżonym poziomie.

Wykres 1. Odsetek gospodarstw rolniczych objętych pomocą finansową (liczba zawartych umów) w ramach działania *Modernizacja gospodarstw rolnych* w stosunku do gospodarstw rolniczych prowadzących działalność rolniczą oraz o wielkości ekonomicznej powyżej 4 ESU

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Zarządczej ARiMR oraz Roczników Statystycznych Rolnictwa za lata 2008–2011.

Pomimo zmniejszającej się roli ziemi jako czynnika produkcji, nadal ziemia stanowi o istocie gospodarowania w rolnictwie i decyduje o potencjale produkcyjnym i sile ekonomicznej gospodarstwa rolniczego. Wyniki obliczeń poziomu wsparcia finansowego działalności inwestycyjnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wykazały, że średnio w kraju wartość ta wyniosła 363 zł/ha (tabela 2), przy czym najwyższe wartości zanotowano w województwach: podlaskim, wielkopolskim, kujawsko-pomorskim i mazowieckim, zaś najmniejsze wartości zanotowano w województwach podkarpackim, małopolskim, zachodniopomorskim i dolnośląskim.

Szczególnie ważnym wskaźnikiem jest wartość pomocy finansowej przypadającej na jednego pracującego w rolnictwie. Wynika to z faktu dynamicznego wzrostu kosztów pracy [Ziętara, 2008, s. 81] i konieczności substytucji pracy żywej uprzedmiotowioną [Runowski, 2009, s. 202]. Przeciętna wartość środków z analizowanych dwóch działań na jednego pracującego w rolnictwie dla Polski wyniosła

2793,9 zł (tabela 2). Wyraźnie większy od średniej krajowej poziom wsparcia wystąpił w województwach: zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, pomorskim, wielkopolskim i podlaskim, zaś najmniejsze wartości wskaźnika zanotowano w województwach podkarpackim i małopolskim.

Z kolei relacja poziomu wsparcia analizowanych funduszy unijnych do wartości nakładów inwestycyjnych w rolnictwie pozwala na precyzyjne określenie znaczenia pomocy publicznej w działalności inwestycyjnej. Przeciętnie w Polsce poziom wsparcia był znaczny i wyniósł 31,2% (tabela 2). Największy udział pomoc publiczna miała w województwie kujawsko-pomorskim i podlaskim, gdzie ponad 40% wartości zrealizowanych inwestycji sfinansowano z dotacji. Najmniejsze znaczenie pomoc publiczna miała w województwach podkarpackim i śląskim (17,3% nakładów inwestycyjnych sfinansowano z pomocy UE) oraz małopolskim (20,7% nakładów inwestycyjnych sfinansowano z pomocy UE).

PODSUMOWANIE

Różnice regionalne w rozwoju polskiego rolnictwa mają swoje odzwierciedlenie w poziomie absorpcji pomocy finansowej Unii Europejskiej przeznaczonej na modernizację gospodarstw rolniczych. W województwach, w których przeważają gospodarstwa rolnicze o większym potencjale produkcyjnym i sile ekonomicznej, poziom wykorzystania pomocy publicznej Unii Europejskiej w działalności inwestycyjnej jest zdecydowanie większy. Zwłaszcza duże różnice między województwami występują w wartości pozyskanej pomocy w przeliczeniu na jednego pracującego w rolnictwie, na 1 ha użytków rolnych, na jedno gospodarstwo rolnicze prowadzące działalność rolniczą oraz w odniesieniu do wartości nakładów inwestycyjnych. Zdecydowanie mniejsze różnice zanotowano między województwami w przypadku wartości uzyskanej pomocy w przeliczeniu na gospodarstwo rolnicze o wielkości ekonomicznej powyżej 4 ESU. Wskazuje to na fakt, że możliwości modernizacji swojego warsztatu produkcyjnego mają przede wszystkim gospodarstwa rolnicze o większym potencjale produkcyjnym, gospodarstwa silniejsze ekonomicznie. W regionach o dużym udziale gospodarstw obszarowo mniejszych, słabszych ekonomicznie możliwości rozwoju tych gospodarstw, nawet przy pomocy funduszy Unii Europejskiej są mocno ograniczone. Gospodarstwa te mogą pełnić funkcje związane z utrzymaniem żywotności i spójności obszarów wiejskich oraz być wynagradzane za dostarczanie dóbr publicznych. Z kolei pomoc publiczna z funduszy Unii Europejskiej przede wszystkim jest wykorzystywana przez gospodarstwa większe i przyczynia się do umocnienia tej grupy gospodarstw.

Z funduszy pomocowych Unii Europejskiej w latach 2007–2011 sfinansowano 31,2% nakładów inwestycyjnych poniesionych przez gospodarstwa rolni-

cze w Polsce. Wskazuje to na duże znaczenie pomocy finansowej Unii Europejskiej w stymulowaniu działalności inwestycyjnej rolników w Polsce. Biorąc także pod uwagę zapóźnienie technologiczne rolnictwa w Polsce w porównaniu do krajów Europy Zachodniej kontynuowanie polityki modernizacji rolnictwa w oparciu o działania wspierające inwestycje w rolnictwie należy uznać za ważny element Wspólnej Polityki Rolnej UE na lata 2014–2020. Jednak przy podziale środków finansowych pomiędzy poszczególne województwa należy uwzględnić regionalne zróżnicowanie potencjału produkcyjnego rolnictwa. W celu uniknięcia pogłębiania dysproporcji regionalnych w rozwoju rolnictwa w Polsce należy w większym stopniu wspierać regiony bardziej zapóźnione niż regiony z dobrze rozwiniętym rolnictwem. Instrumenty Wspólnej Polityki Rolnej UE powinny sprzyjać ograniczaniu regionalnego zróżnicowania rolnictwa, a nie je pogłębiać.

LITERATURA

- Domagalska-Grędyś M., 2009, *Rozwój jako element strategii gospodarstwa kwiaciarskiego*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 75.
- Encyklopedia ekonomiczno-rolnicza*, 1984, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa.
- Hüttel S., Mußhoff O., Odening M., 2010, *Investment reluctance: irreversibility or imperfect capital markets?* "European Review of Agricultural Economics", Vol. 37 (1).
- Karanikolas P., Martinos N., 2007, *The modernization process in Greek Agriculture: The case of investment aid*, "Agricultural Economics Review", Vol. 8, No 1.
- Kata R., 2011, *Asymetria informacji jako przyczyna ograniczeń kredytowych w rolnictwie*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 88.
- Kiryłuk-Dryjska E., 2008, *Zastosowanie modelu optymalizacyjnego do alokacji środków strukturalnych*, „Wieś i Rolnictwo” nr 4.
- Kowalczyk S., 2007, *Fundusze Unii Europejskiej w rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich*, „Zagadnienia Ekonomiki Rolnej” nr 3.
- Kulawik J., 2001, *Polityka kredytowa a modernizacja rolnictwa*, „Zagadnienia Ekonomiki Rolnej” nr 2–3.
- Kusz D., Ruda M., 2009, *Poziom wsparcia finansowego Unii Europejskiej w działalności inwestycyjnej polskich gospodarstw rolniczych*, Roczniki Nauk Rolniczych, Seria G – Ekonomika rolnictwa, t. 97, z. 3.
- Miś T., 2008, *Wykorzystanie wsparcia finansowego z funduszy UE przez gospodarstwa rolne w regionie rozdrobnionego rolnictwa*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 65.
- Rocznik Statystyczny Rolnictwa*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, lata 2008–2010.
- Runowski H., 2009, *Tendencje zmian w organizacji i ekonomicznie przedsiębiorstw rolnych – aspekty teoretyczne*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 75.

- Stańko S., 2009, *Wpływ integracji z UE na warunki prowadzenia działalności gospodarczej w rolnictwie, obrocie i przetwórstwie rolno-spożywczym* [w:] *Wpływ integracji z Unią Europejską na polską gospodarkę żywnościową*, red. R. Urban, Raport Programu Wieloletniego 2005–2009, nr 90, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Tomczak F., 2008, *Polskie przesłanki zmian WPR* [w:] *Wyzwania przed obszarami wiejskimi i rolnictwem w perspektywie lat 2004–2020*, red. M. Kłodziński, Wydawnictwo IRWiR PAN, Warszawa.
- Wasilewska A., 2009, *Teoretyczne uwarunkowania procesu modernizacji gospodarstw rolniczych*, Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie *Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej*, nr 75.
- Woś A. 1999, *Instrumenty restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw rolnych*, Wydawnictwo IERIGŻ, Warszawa.
- Zawalińska K., 2009, *Instrumenty i efekty wsparcia Unii Europejskiej dla regionalnego rozwoju obszarów wiejskich w Polsce*, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.
- Ziętara W., 2008, *Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju polskiego rolnictwa*, *Roczniki Nauk Rolniczych, Seria G – Ekonomika rolnictwa*, t. 94, z. 2.

Streszczenie

Celem pracy jest zaprezentowanie i ocena znaczenia wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach PROW 2007–2013 w procesie modernizacji gospodarstw rolniczych w skali kraju i w poszczególnych województwach. Różnice regionalne w rozwoju polskiego rolnictwa mają swoje odzwierciedlenie w poziomie absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej przeznaczonych na modernizację gospodarstw rolniczych. W województwach, w których przeważają gospodarstwa rolnicze o większym potencjale produkcyjnym i sile ekonomicznej poziom wykorzystania pomocy publicznej Unii Europejskiej w działalności inwestycyjnej jest zdecydowanie większy.

The Importance of EU Structural Funds in Financing of Investment Activity in Farms in Poland in Years 2007–2011

Summary

The paper aims to present and evaluate the level of financial support from European Union structural funds of Rural Areas Development Plan 2007–2013 in the modernization of Polish farms. Analysis were made for Poland and for the particular provinces. Regional differences in the development of Polish agriculture are reflected in the level of absorption of EU structural funds for the modernization of farms. In provinces that were farms with bigger production capability and economic strength dominate, the level of public aid in the activities of the European Union investment is much greater.